

La Ferreria

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carretera de Gelida a Sant Llorenç d'Hortons, després del trencall que va a can Miquel de les Planes, el següent trencall a l'esquerra hi ha les masies de la Ferreria i can Castany.
Alçada: 139

Coordenades:

Latitud: 41.444089571429
Longitud: 1.8425166606903
UTM Est (X): 403310
UTM Nord (Y): 4588704

Classificació

Número de fitxa 08091 - 282
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immobile / 8382-I /
Sòl de Protecció Especial de la Vinya (Pla territorial Metropolità de Barcelona, Pla Director Territorial de l'Alt Penedès)
Número de fitxa del Catàleg de Patrimoni del POUM E2- 21
dv., 05/06/2015 - 12:00
Data aprovació:
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2678
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial - cultural - productiu

Titularitat	Privada
Titular:	001401300DF08G0001IW
Fitxes associades:	
<u>Can Castany</u>	
Autoria de la fitxa	Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa:	ds., 01/06/2024 - 12:41

Descripció

La masia de la Ferreria és una de les masies històriques del terme tant per les característiques arquitectòniques com per història.

L'edifici consta de tres façanes visibles i la quarta és compartida amb la masia de Can Castany. La masia ha estat considerablement transformada respecte a la seva aparença original. Segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya disposa de planta baixa i pis, amb una coberta a doble vessant i el carener perpendicular a la façana principal, orientada cap a l'est. Adossat a la façana principal, i de planta baixa i pis generant un cos allargat la coberta del qual esdevé el gran terrat de la casa, que originalment haurien estat coberts agrícoles.

El portal d'entrada està lleugerament descentrat cap a la dreta respecte a l'eix central de la façana i conserva una dovella amb una rosella gravada, una ferradura, l'any "175(?)" i el nom de l'amo, "Pere Civil". A la mateixa façana principal, ressalta una barana de balcó forjada amb gran detall, datada en 1863.

Segons l'Inventari, interiorment destaca l'espaiosa entrada de l'antiga ferreria, amb tres arcs de mig punt (un d'ells parcialment ocult). En aquest espai central s'hi localitza l'era del mas que queda pràcticament envoltat pels coberts agrícoles i cossos adossats. A la façana sud, hi ha disposades quatre finestres quadrades a la planta baixa, i tres més al pis, sense cap element destacat, més enllà de dues reixes de forja bombades. Al pis hi trobem un petit balconet amb barana de forja. A l'extrem sud, hi ha un cos adossat contemporani de planta baixa i pis sense interès patrimonial. Els murs exteriors del mas, en algun punt del tram sud-oest, inclouen restes d'espitlleres que haurien tingut un ús defensiu de l'habitatge.

Separat del casal cap al sud, es troba un extens celler de planta baixa amb coberta a dues aigües. El conjunt es completa amb dos coberts situats fora del mur, un adossat a la façana nord del casal i l'altre a la façana sud del celler i diversos coberts agrícoles. Les referències sobre la capacitat interior que es descriuen a l'Inventari, suggereixen que podien albergar aproximadament 100 botes de vi, procedents de les vinyes dels parcers que cultivaven les terres de la propietat.

Història

L'historiador Ramon Rovira ha realitzat un estudi detallat sobre la història de la masia, traçant la seva documentació més antiga fins a mitjan segle XIII. A partir de l'anàlisi de la genealogia de les famílies que han posseït la propietat, Rovira ha reconstruït els esdeveniments històrics associats al lloc.

La història de la propietat de la Ferreria es pot seguir a partir d'altres noms documentats com El Puig de Casanova. La documentació analitzada per Rovira, identifica Guillem II de Cervelló va establir, l'any 1264, i donar a la Universitat de Gelida una ferreria, compromentent-se a assignar un ferrer perquè els pagesos poguessin fabricar i reparar eines noves (com ara falçs i corbelles, entre altres tipus d'eines) per al treball

agrícola, a canvi d'un cens anual que seria abonat cada Nadal, el qual ascendia a vuit o deu diners, depenent de si els treballs eren fets amb un parell de bous o amb més d'un parell.

No obstant això, prèviament, el testament de Bernat de Gelida, de 1197, va llegar al seu fill Pere de Gelida la casa de Casanova, que possiblement correspon al lloc anomenat puig de Casanova, esmentat fins al segle XVI segons els estudis de Rovira. Posteriorment, l'any 1479, Pere Dansa, donzell i senyor de la baronia de Gelida, concedeix a Jaume Taraval o Traval el mas Taraval "in loco vocato Casanova", que posteriorment passà a la família Civil. El capbreu de 1513 indica que la ferreria era posseïda per Miquel Moragues, fill de Joan i Constança Castellet, havent-la heretat aquesta última del seu pare Jaume i ell del seu avi Guillem Castellet per un establiment realitzat l'any 1405.

Durant el segle XIV, Rovira no ha pogut confirmar la propietat de la família Ossó, i ja al segle XVI és propietat dels Sibil. La família Sibil o Civil va mantenir la propietat de la ferreria fins que els successors de Miquel Civil i Vilà la van vendre l'any 1930, la propietat actual. Per altra banda, el mas de Can Castany, també va passar a ser propietat dels Civil el segle XVIII.

Enric Carafí (2002) documenta el fet que al segle XVIII hi havia constància d'una fassina (fàbrica de licors destil·lats) a la Ferreria.

Bibliografia

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

CARAFÍ, Enric (2002). "Ferros i Ferrers a Gelida. Notes per la història dels Ferros i els Ferrers a la Vila". Programa Festa Major 2002, pp. 33-45.

MOSEGUÍ, Jaume (2024). Catàleg de Masies i cases rurals; dins el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Gelida. AJUNTAMENT DE GELIDA. 2024.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). *Gelida. Retrats d'un temps*. Andana Edicions.

ROVIRA, Ramon (1996). "Inventari de les masies". Programa Festa Major 1996. pp. 16-22.

ROVIRA, Ramon (2004). Notes de toponímia i camins. Programa Festa Major 2004. pp. 22-27.

ROVIRA, Ramon (2004). "Una aproximació històrica de l'evolució de Gelida". Programa Festa Major 2004. pp. 22-28.

ROVIRA, Ramon (2005). "Aproximacions i precisions sobre els remences a la Baronia de Gelida". Programa Festa Major 2005. pp. 118-120.

Enllaços d'interès:

[La Ferreria - Gelida.org](http://LaFerreria-Gelida.org)

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[Programa Festa Major 2004](#)

[Programa Festa Major 2005](#)

